

พญ.ดุขุภี จิ่งศิริกุลวิทย์
ผู้อำนวยการกองบริหารระบบบริการสุขภาพจิต
21 มิถุนายน 2565

ความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนาการและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการ หมายถึง

ความสามารถของเด็ก 0-5 ปี เมื่อเทียบกับเด็กวัยเดียวกัน เป็นสิ่งสะท้อนระดับสติปัญญา เมื่อเด็กโตขึ้น โดยเฉพาะด้าน ภาษาและกล้ามเนื้อมัดเล็ก

ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)

หมายถึง ความสามารถในการ เข้าใจและจัดการอารมณ์ ทำให้ เข้าใจตนเองและผู้อื่น อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย ด้านเก่ง ด้านดี และด้านสุข

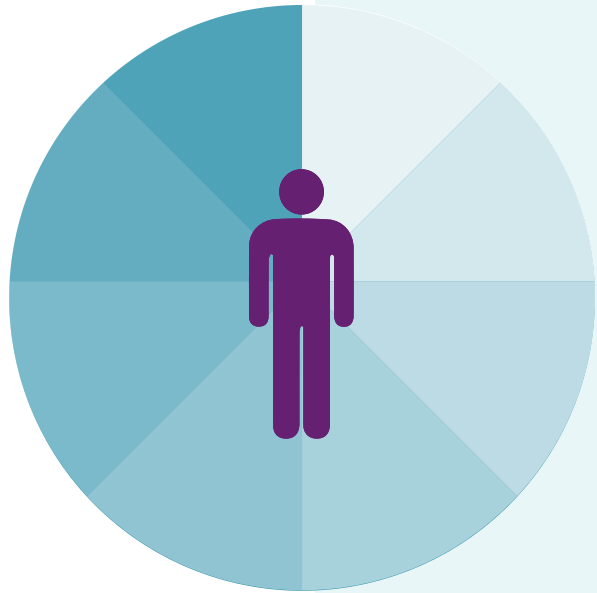
ระดับสติปัญญา (IQ) หมายถึง

ความสามารถของเด็กเมื่อเทียบกับ เด็กวัยเดียวกัน มักวัดเมื่ออายุ 6 ปี ขึ้นไป เนื่องจากสมองเด็กโดยส่วน ใหญ่พัฒนาเกือบถึงจุดสูงสุด

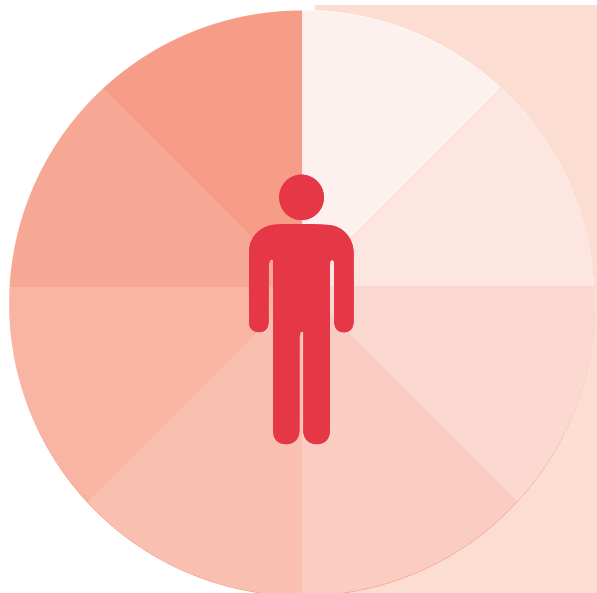
ทักษะการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

หมายถึง ความสามารถของพ่อแม่ผู้ ปกครองในการสร้างความรักความ ผูกพัน (nurture) สร้างวินัยด้วย วิธีการเชิงบวก (discipline) และ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก (stimulation) ซึ่งจะช่วยให้เด็ก เป็นเด็กเก่ง ดีและมีความสุข

พัฒนาการเด็กปฐมวัย

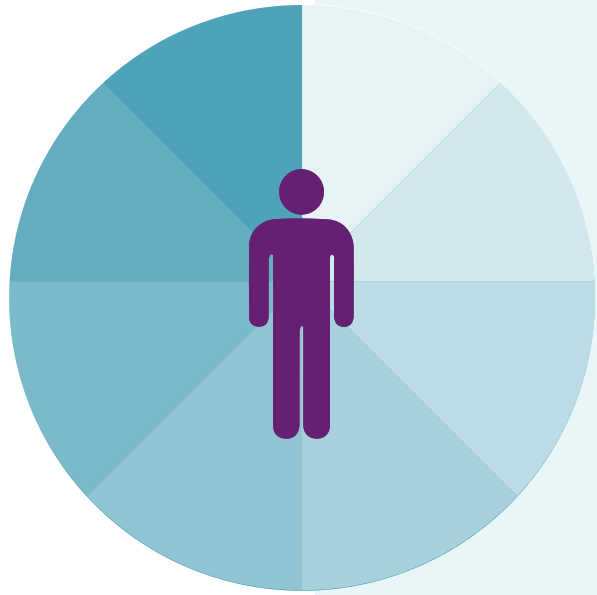

พัฒนาการสมวัย หมายถึง เด็กมีทักษะพัฒนาการเท่ากับหรือสูงกว่าค่ามาตรฐานของเด็กวัยเดียวกันทั้ง 5 ด้าน คือ กล้ามเนื้อมัดใหญ่ (GM) กล้ามเนื้อมัดเล็ก (FM) ความเข้าใจภาษา (RL) การใช้ภาษา (EL) ทักษะสังคมและการช่วยเหลือตัวเอง (PS) ปัจจุบันวัดด้วยเครื่องมือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก (DSPM)

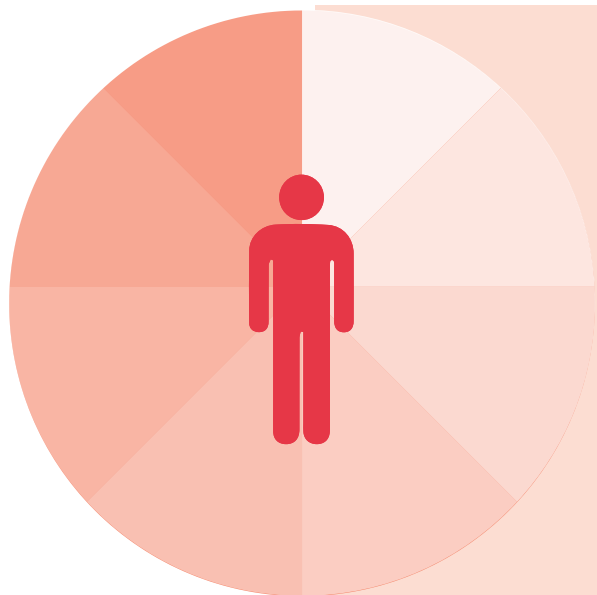

พัฒนาการสงสัยล่าช้า หมายถึง เด็กมีทักษะพัฒนาการต่ำกว่าค่ามาตรฐานของเด็กวัยเดียวกันในด้านใดด้านหนึ่งใน 5 ด้าน สัมพันธ์กับภาวะสติปัญญาบกพร่อง โดยเฉพาะหากบกพร่องด้านภาษาหรือกล้ามเนื้อมัดเล็ก หากค้นพบเร็ว ส่งเสริมหรือกระตุ้นเร็ว เด็กมีโอกาสมากกลับมามีพัฒนาการสมวัยและสติปัญญาปกติได้

ความฉลาดทางอารมณ์ในเด็กปฐมวัย (EQ)

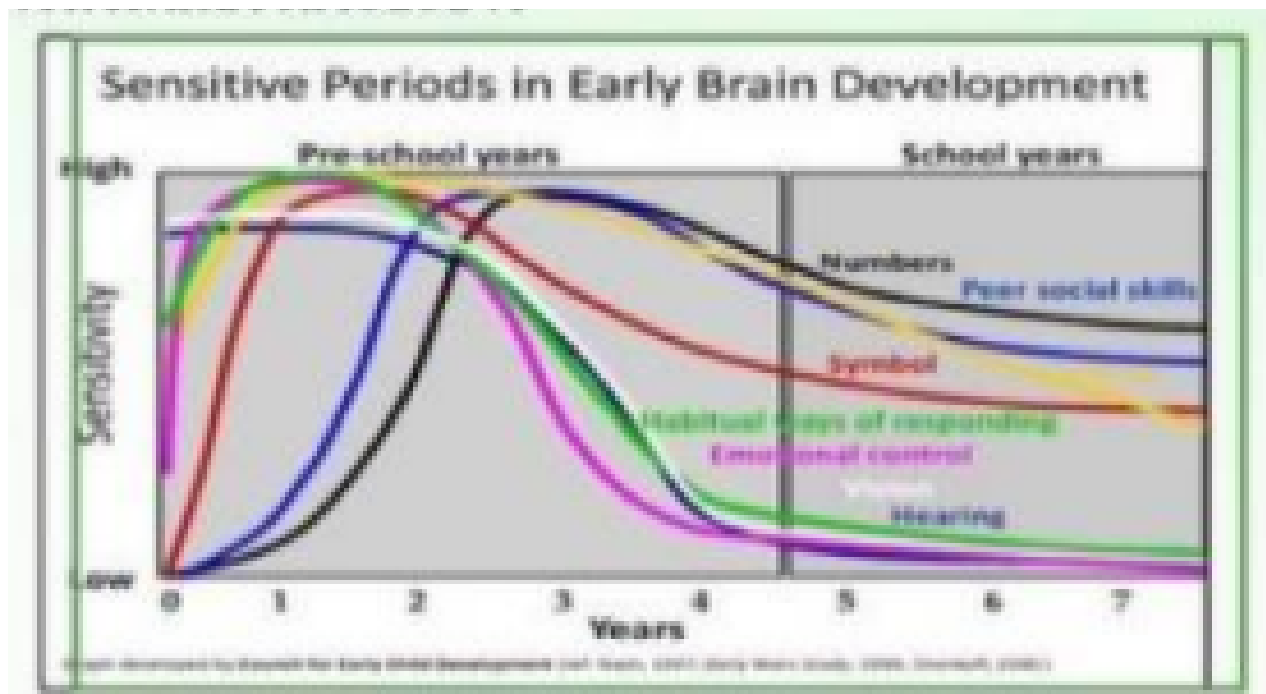
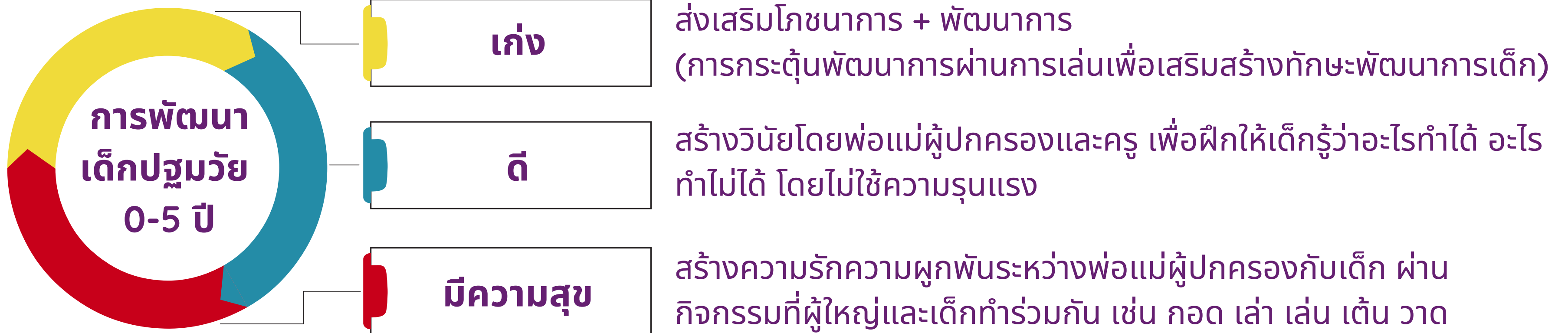

EQ ผ่านเกณฑ์ หมายถึง เด็กมีทักษะสังคมและอารมณ์เท่ากับหรือมากกว่าค่าเฉลี่ยของเด็กทั่วไปในช่วงวัยเดียวกันจากการประเมินโดยพ่อแม่ผู้ปกครองตามแบบประเมิน EQ เด็กปฐมวัย (ฉบับผู้ปกครอง) EQ เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดความสำเร็จในวัยผู้ใหญ่เช่นเดียวกับ IQ

EQ ต่ำกว่าเกณฑ์ หมายถึง เด็กมีทักษะสังคมและอารมณ์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของเด็กทั่วไปในช่วงวัยเดียวกันจากการประเมินโดยพ่อแม่ผู้ปกครอง ทำให้เด็กมีความสามารถในการควบคุมตนเองลดลง เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาพฤติกรรม (เช่น ดื้อ ต่อดื้อน ติดหน้าจอ) อารมณ์ (เช่น หงุดหงิดง่าย ซึม) และสังคม (เช่น ถูกเพื่อนแกล้ง ไม่มีเพื่อน)

ความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนาการและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

ทำไมต้องปฐมวัย???

เพราะสมองของเด็กจะพัฒนามากกว่า 90% ของความสามารถทั้งหมดในช่วง 6 ขวบปีแรก หลังจากนั้นจะพัฒนาเพิ่มได้อีกไม่มาก หากพัฒนาการล่าช้าในช่วงปฐมวัยซึ่งเป็นช่วงหน้าต่างแห่งโอกาส จะทำให้เด็กเสี่ยงต่อการมีสติปัญญาบกพร่อง เรียนรู้ช้า ทักษะการปรับตัวและแก้ปัญหาในชีวิตน้อยกว่าคนทั่วไป

.....

ผลึก ไม่ร่วมมือ
ไม่เห็นด้วยกับ
ผลการประเมิน

ระยะทางและ ค่าใช้จ่าย ในการเดินทาง

แนวคิดใหม่ในการส่งเสริมพัฒนาการและวินัยเชิงบวกในเด็กปฐมวัย

กลุ่มผู้ปกครองเพื่อสร้างทัศนคติและทักษะในการเลี้ยงดู
เด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและวินัยเชิงบวก
(From test & head to heart & hand)

มุ่งพัฒนาเด็กเก่ง ดี มีความสุข
(From negative labeling to positive direction)

ผู้ให้บริการเป็นพี่เลี้ยงพ่อแม่ในการฝึกเด็ก ไม่ใช่ผู้ฝึกเด็ก
(From practitioner to mentor/coach)

Triple-P (Preschool Parenting Program).....

Preschool
Parenting
Program
(Triple-P)
4 ครั้ง

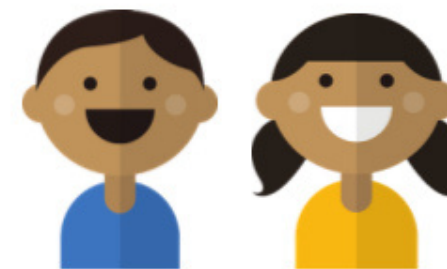
พฤติกรรม
เลี้ยงดูเด็ก
ของผู้ปกครอง
(Parenting behaviors)

เก่ง

ดี

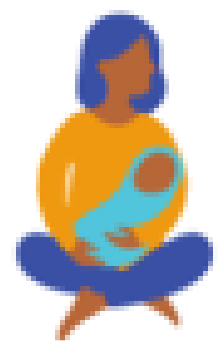
มีความสุข

DSPM-based
play intervention
เล่นตามหลักพัฒนาการ

Behavioral
modification
สร้างวินัยเชิงบวก

Strengthen
attachment
สร้างความผูกพัน
ทางอารมณ์

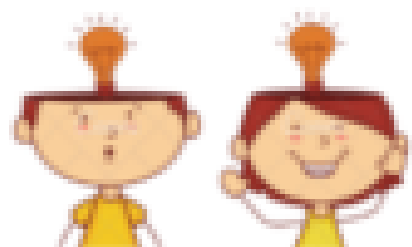
โครงสร้างกิจกรรม DSPM-based Triple-P

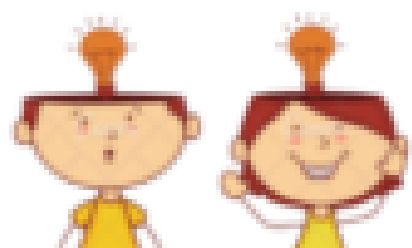
Triple-P 1
สร้างสายใย

Triple-P 2
สร้างวินัย

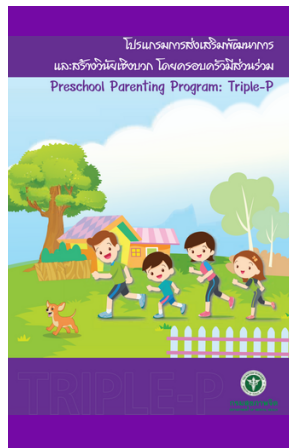
Triple-P 3
สร้างเด็กเก่ง 1

Triple-P 4
สร้างเด็กเก่ง 2

ทักษะ	ช่วงอายุ(เดือน)	กิจกรรม
การวาดภาพ	13-15 ค.	ขีดเขียนเป็นเส้นๆ
	16-18 ค.	ขีดเขียนได้เอง
	31-36 ค.	เลียนแบบการเขียนเป็นวงๆ
	37-42 ค.	เลียนแบบการวาดรูปวงกลม
ต่อต้านล้อค	18 ค.	ต่อต้านไม้2 ก้อน
	19-24 ค.	ต่อต้านไม้4 ก้อน
	30 ค.	ต่อต้านไม้8 ก้อน
จิ๊กซอว์	42 ค.	ต่อจิ๊กซอว์ 3ชิ้น
	49-54 ค.	ต่อจิ๊กซอว์ 8ชิ้น
นิทาน	18 ค.	เปิดหน้าหนังสือได้เอง
	30 ค.	ฟังนิทานได้5นาที
	60 ค.	จับใจความเมื่อฟังนิทานหรือเรื่องเล่า

Triple-P (Preschool Parenting Program).....

กลุ่มครอบครัวเด็กปฐมวัยครั้งละ
10-15 ครอบครัว 4 ครั้ง ห่างกัน
ทุก 2-8 สัปดาห์

ประสิทธิผล
ของ Triple-P
ใน จ.น่าน
1,354 คน

จ.น่าน 1,354 คน

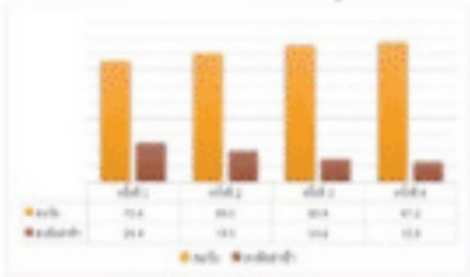

14.3
เท่า

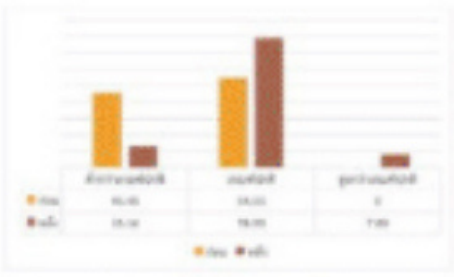
เด็กปฐมวัยที่เข้ากลุ่ม Triple-P มี
โอกาสพัฒนาการสมวัย มากกว่า
กลุ่มที่เข้า DSPM ตามระบบปกติ

ประสิทธิผล
ของ
TRIPLE-P
ใน รร.ตชด.
จ.อุบลฯ
39 คน

รร.ตชด.ศ.ดร.เนวิน สคริมชอร์
จ.อุบลราชธานี 39 คน

ร้อยละเด็กพัฒนาการสมวัย
ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

ร้อยละเด็กที่มี EQ ผ่านเกณฑ์
ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม

0.72

EQ Effect size ในเด็กปฐมวัยที่เข้า
กลุ่ม Triple-P สูงกว่ากลุ่มที่เข้า
DSPM ตามระบบปกติ (Large ES)

แนวทางการส่งเสริมพัฒนาการและสุขภาพจิตเด็กในพื้นที่ทุรกันดาร

เด็กปฐมวัยอายุ 2-6 ปี
ใน ศพด หรือ ชี้นอบุบาล

ประเมิน DSPM/EQ
และทักษะการเลี้ยงดู "หลัง" เข้ากลุ่ม

พัฒนาการสมวัย/EQผ่านเกณฑ์
เฝ้าระวังต่อด้วย DSPM

ประเมิน DSPM/EQ
และทักษะการเลี้ยงดู "ก่อน" เข้ากลุ่ม

พ่อแม่/ปู่ย่าตายายเข้ากลุ่ม
ฝึกทักษะผู้ปกครองเด็กปฐมวัย
กลุ่มละ 10-15 ครอบครัว 4 ครั้ง
นำกลุ่มโดยครู/จนท.สพ.สต./อาสาสมัคร

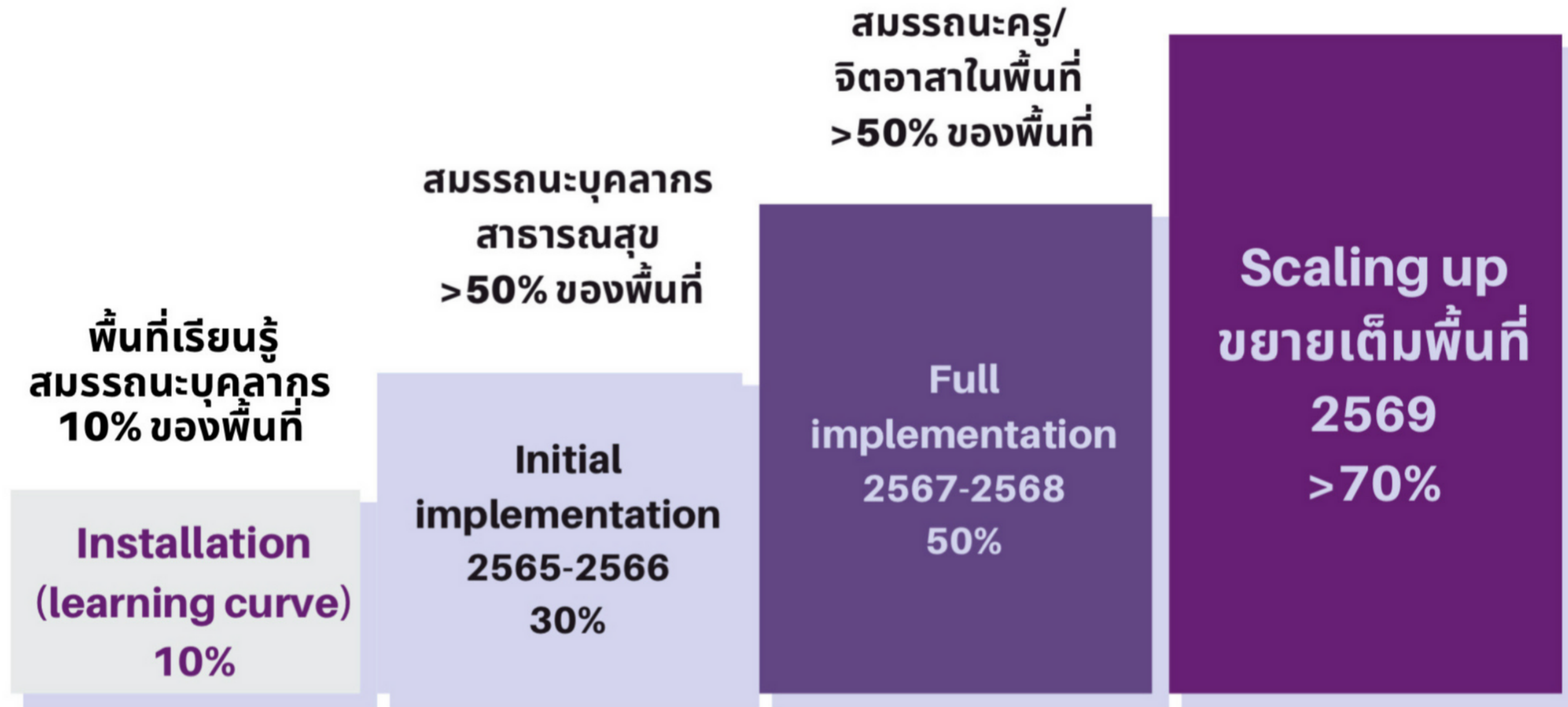

พัฒนาการล่าช้า
ส่งรักษาด้วย TEDA4I

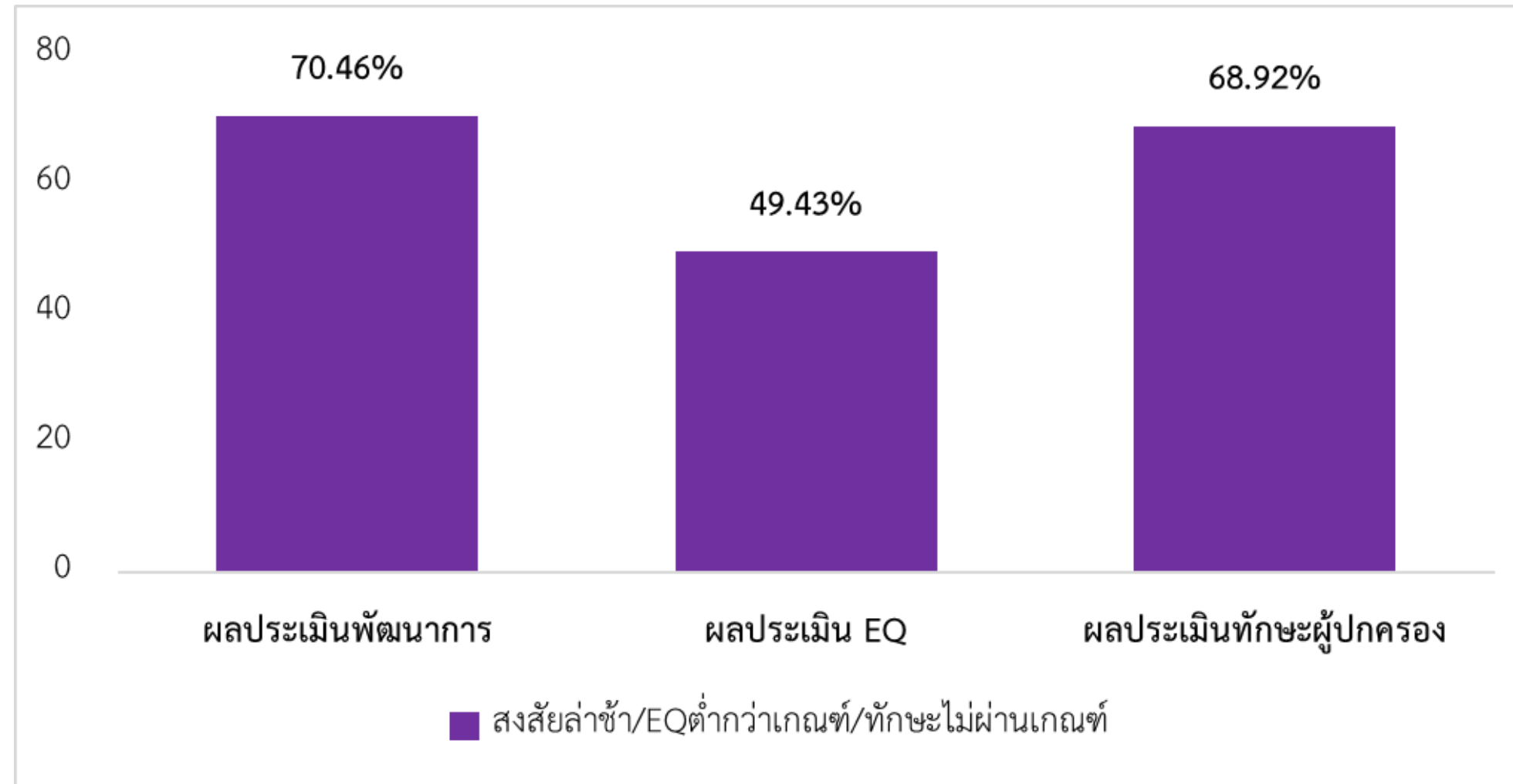
ความเป็นมาของโครงการ

แผนปฏิบัติการ 2564-2569

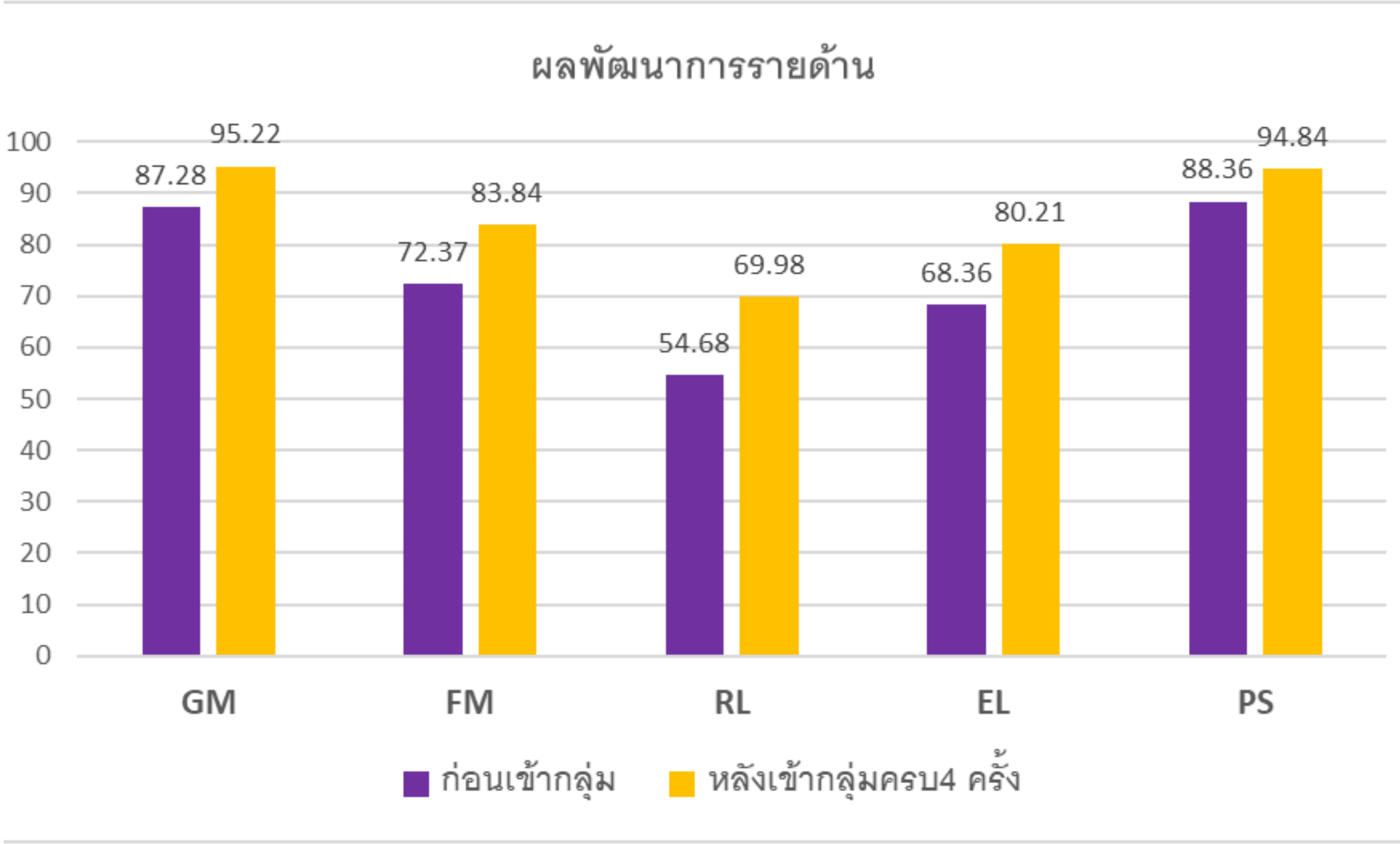
ผลการดำเนินงานปี 2564

ครอบครัวเข้าร่วมโปรแกรม Triple-P ทั้งหมด 2,011 ครอบครัว (เด็กปฐมวัย 2,011 คน และผู้ปกครอง 2,011 คน) จาก 28 จังหวัด 48 อำเภอ 77 โรงเรียนในโครงการฯ

- เด็กปฐมวัยสงสัยพัฒนาการล่าช้าด้านใดด้านหนึ่ง 70.46%
- เด็กปฐมวัยมี EQ ต่ำกว่าเกณฑ์ 49.43%
- ทักษะการส่งเสริมพัฒนาการและความฉลาดทางอารมณ์ในเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ไม่ผ่านเกณฑ์ 68.92%

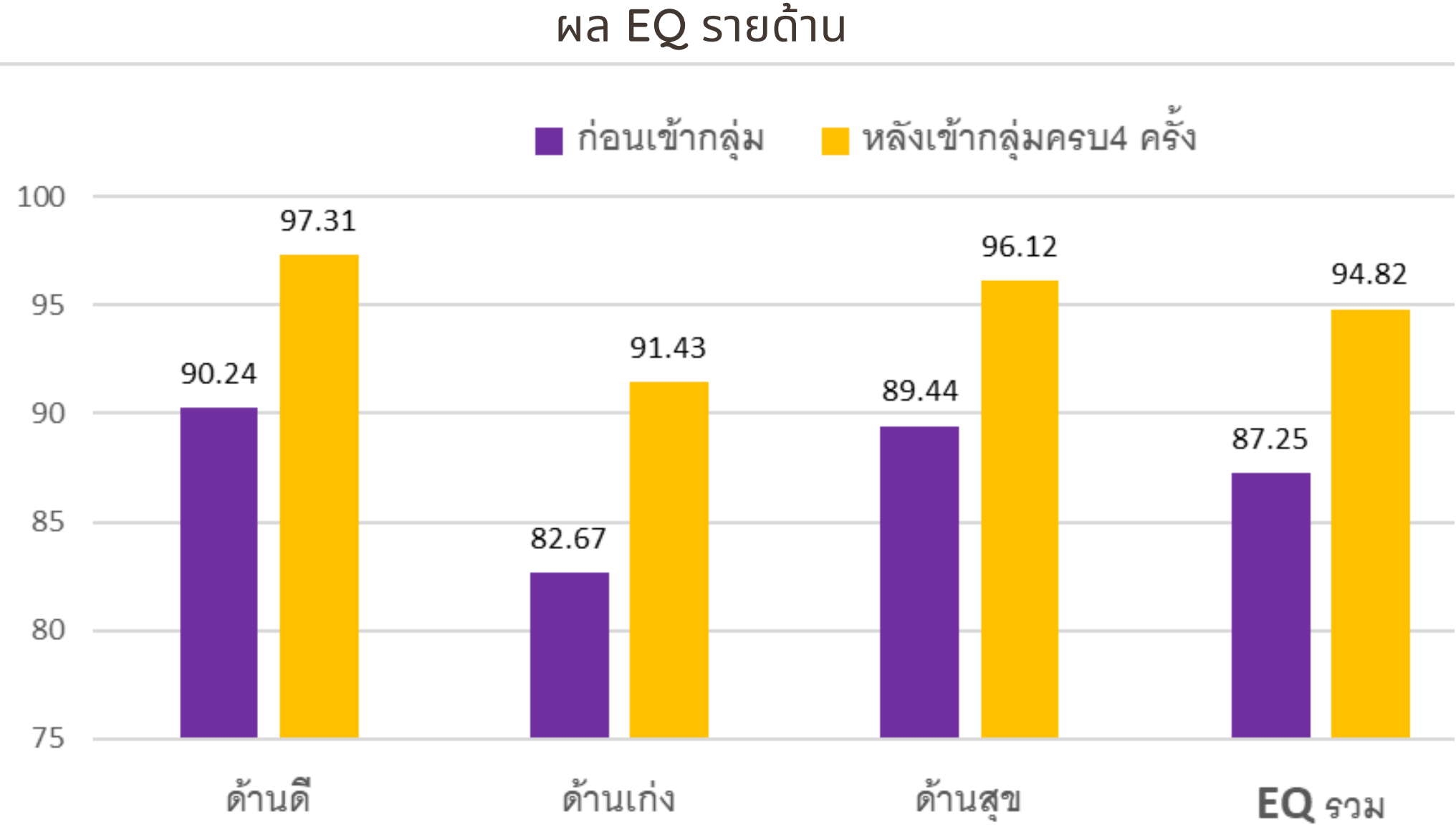
ผลการดำเนินงานปี 2564

เด็กปฐมวัย 1,046 คน มีพัฒนาการ
สมวัยเพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมกิจกรรม
Triple-P ครบ 4 ครั้ง

กลุ่มที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์จะถูกส่งต่อให้
เข้ารับพัฒนาการบำบัดในโรงพยาบาล
ใกล้บ้าน

ผลการดำเนินงานปี 2564

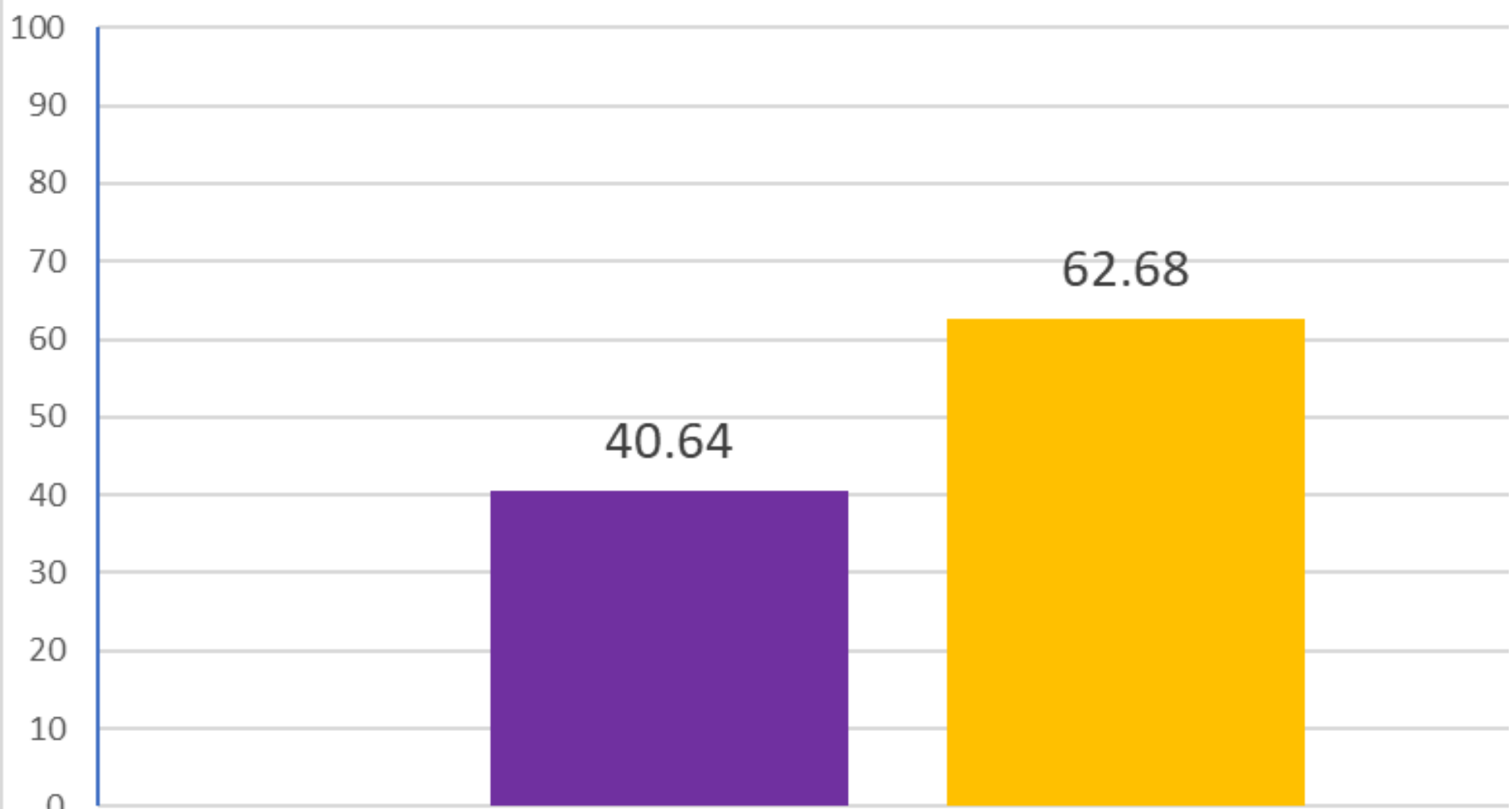
เด็กปฐมวัยมีความฉลาดทางอารมณ์ ดีขึ้น
หลังเข้าร่วม Triple-P ครบ 4 ครั้ง

เด็กปฐมวัย 1,004 คน มีความฉลาดทาง
อารมณ์ผ่านเกณฑ์เพิ่มขึ้น
ยังคงเหลือเด็กที่ EQ ไม่ผ่านเกณฑ์ 3.92%
ควรรับการส่งเสริม EQ ต่อเนื่องในโรงเรียน

ผลการดำเนินงานปี 2564

ทักษะการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

■ ก่อนเข้ากลุ่ม ■ หลังเข้ากลุ่มครบ 4 ครั้ง

ทักษะการเลี้ยงดูเด็กเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการและความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยดีขึ้น หลังเข้าร่วม Triple-P ครบ 4 ครั้ง

จำนวนผู้ปกครองเด็กปฐมวัยทั้งหมด 994 คน พบว่าทักษะการเลี้ยงดูผ่านเกณฑ์เพิ่มขึ้น

ครอบครัวที่ยังมีทักษะไม่ผ่านเกณฑ์ ควรรับการดูแลต่อกับโรงพยาบาลใกล้บ้าน ร่วมกับการดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดโดยคุณครู

ผลการดำเนินงาน Triple-P เปรียบเทียบผลก่อนและหลังเข้ากลุ่ม ครบ 4 ครั้ง แยกรายเขตสุขภาพ

เขต	พัฒนาการสมวัย		ร้อยละ	ความฉลาดทางอารมณ์		ร้อยละ	ทักษะการเลี้ยงดู		ร้อยละ
	ก่อน	หลัง		ก่อน	หลัง		ก่อน	หลัง	
1	16.28%	28.90%	12.62% ↑	88.70%	95.02%	6.32% ↑	29.57%	41.86%	12.29% ↑
2	57.41%	61.11%	3.70% ↑	77.78%	100%	22.22% ↑	33.33%	81.48%	48.15% ↑
4									
5	21.43%	64.29%	42.86% ↑	85.71%	100%	14.29% ↑	35.71%	32.14%	3.57% ↓
6	52.00%	64.00%	12.00% ↑	84.00%	96.00%	12.00% ↑	16.00%	64.00%	48.00% ↑
7									
8	49.32%	89.19%	39.87% ↑	90.54%	97.30%	6.76% ↑	51.35%	97.30%	45.95% ↑
9	59.68%	85.48%	25.80% ↑	88.71%	96.77%	8.06% ↑	53.23%	82.26%	29.03% ↑
10	100%	100%	0.00%	96.67%	100%	3.33% ↑	16.67%	100%	83.33% ↑
11									
12	31.16%	44.22%	13.06% ↑	85.93%	90.45%	4.52% ↑	44.72%	46.23%	1.51% ↑
13	59.09%	79.55%	20.46% ↑	100%	100%	0.00%	72.73%	93.18%	20.45% ↑

จำนวนที่นำมาวิเคราะห์เป็นจำนวนที่ได้รับการรายงานข้อมูลเข้าระบบฐานข้อมูล Triple-P โครงการ กพด. สำหรับข้อมูลส่วนที่เหลือดำเนินการติดตาม เพื่อให้รายงานผลในลำดับต่อไป

